

Daniil Borisov El'konin bol ruský pedagóg a psychológ, ktorý sa pričínal o rozvoj detskej reči a čítania. Jeho metóda patrí medzi najprepracovanejšie metódy, vďaka ktorej sa dnes deti učia čítať. Žil v 20. storočí a zaoberal sa vývojom reči u žiakov, vývojovou psychológiou detí a psychológiou hry. V oblasti vývojovej psychológie spolupracoval s L. S. Vygotským. Prístup rozvíjania gramotnosti a vzdelávací systém založený na tvorivom rozvíjaní poznávacej činnosti detí sa stal základom El'koninovej metódy. So svojimi spolupracovníkmi vytvoril šlabikár založený na prepojení rečového vývoja s vývojom čítania a písania.

Čím sa odlišuje El'koninova metóda od iných metód?

Na rozdiel od iných metód sa v tejto metóde postupuje od hovoreného slova k čítanému. Deti sa najskôr naučia chápať hláskové zloženie hovorených slov, čiže naučia sa počúvať hlásky v slovách. Potom sa učia, ako sa tieto hlásky dajú označiť ako písmená. Napríklad, keď dieťa pochopí, že slovo PES má tri hlásky p-e-s, naučí sa, že slovo pes môžeme označiť pomocou písmen P-E-S.

Pre deti je náročné pochopiť, že slovo HAD je kratšie než slovo DÁŽĎOVKA. Aby deti vedeli, z akých hlások sa slová skladajú, na označenie hlások sa využívajú farebné žetóny, z ktorých deti skladajú slová. Postupne sa učia počuť hlásky v slovách i bez pomoci žetónov.

Deti sa učia chápať princípy a pravidlá, z akých hlások sa tvoria slová a ako sa hovorené slová dajú zapísať písmenami. Keď si osvoja všeobecné pravidlá, potom dokážu prečítať každé slovo. Metóda rozvíja myslenie a poznávacie schopnosti detí.

Táto metóda, podľa Z. Sukupovej, učí deti chápať podstatu čítania slov na základe ich hláskovej štruktúry v hovorenej reči, bez poznania písmen. Až potom, keď dieťa v myslí "počuje" jednotlivé hlásky v slove, sa zavádzajú písmená. Najprv vznikla hovorená reč, až potom jej písaná forma. Písmená zastupujú hlásky, nie naopak.

Tréning fonemického uvedomovania podľa El'konina patrí do oblasti primárneho vzdelávania, teda sa realizuje v materských školách. Je vhodný pre deti, ktoré majú oneskorený alebo narušený vývin reči. Podľa Z. Sukupovej až 50 percent detí, ktoré mali ťažkosti s rečou v ranom a v predškolskom veku, majú ťažkosti v učení, najmä v čítaní a písaní. Osvojovanie si fonemického uvedomovania je u týchto detí najefektívnejšou prevenciou proti takmer istým ťažkostiam s čítaním a písaním v školskom veku.

V roku 2014 ministerstvo školstva udelilo dielu Tréning fonemického uvedomovania podľa D.B.El'konina. Predgrafémová a grafémová etapa – Metodická

príručka odporúčaciu doložku a zaradilo ho do zoznamu odporúčaných materiálnych didaktických prostriedkov pre predprimárne vzdelávanie.